

Arbetsplan för slutbetänkandet

1. Inledning

Kommitténs tid för arbete omfattar enligt direktiven fyra år. Den 31 augusti 2023 överlämnades kommitténs delbetänkande *Jakt och fiske i renbetesland*, SOU 2023:46. Nu återstår arbetet med ett flertal frågeställningar som ska leda fram till att ett slutbetänkande kan överlämnas till regeringen senast den 20 maj 2025.

Slutbetänkandet ska bl.a. innehålla:

- Ytterligare analyser och överväganden beträffande den handlingslinje i fråga om rätten att upplåta jakt och fiske som har beskrivits i delbetänkandets bilaga 3.
- Frågan om hur älgjakten ska regleras. Vad som gäller juridiskt för en jakträtt av urminnes hävd har beskrivits i delbetänkandet, men ytterligare utredning och analys behöver göras kring de regler som finns för älgförvaltning och vad detta får för betydelse på samebyarnas områden.
- Analysera regleringen i rennärlagen om intrång i renskötselrätten och bedöma om den är förenlig med grundlagens och Europakonventionens rättighetsreglering, och vid behov föreslå en ny reglering.
- Redovisa vad som gäller i fråga om när det kan finnas en skadeståndsskyldighet vid intrång i renskötselrätten och föreslå

bestämmelser som klargör det, samt ta ställning till hur ersättning ska bestämmas vid upphörande av eller intrång i renskötselrätten.

- Föreslå vad som ska gälla i frågan om i fall intrångsersättning ska fördelas mellan samebyar och Samefonden samt bedöma vad de föreslagna åtgärderna får för betydelse för Samefondens intäkter och arbete.
- Lämna förslag om hur samebyarna bör vara organiserade.
- Analysera vilka rättigheter som kan tillkomma samer utanför samebyarna och vid behov föreslå författningsreglering eller andra åtgärder för att säkerställa den rätten.
- Bedöma om en förlikningsmekanism bör inrättas för att lösa tvister mellan samebyar, markägare och andra nyttjanderättshavare till mark som har med frågor om renskötselrätt att göra och lämna förslag till en sådan mekanism.
- Föreslå en ändamålsenlig beslutsordning för ärenden om försäljning av mark som står under statens omedelbara disposition ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen samt på vilka grunder eventuella upplåtelse och försäljning av sådan mark ska ske.
- Klargöra ansvarsfördelningen av myndigheters olika uppgifter enligt rennäringslagen, ta ställning till vilka uppgifter som behöver regleras i lag och vid behov föreslå en ändrad fördelning av ansvaret mellan länsstyrelser, samebyar och Sametinget.
- Se över frågan om dubbelregistrering av älgjakt, analysera de kolliderande rättigheterna mellan samebymedlemmarnas och markägarnas jakträtt, och lämna förslag på åtgärder som kan lösa intressekonflikter och samtidigt ge förutsättningar för en hållbar älgjakt.
- I övrigt lämna förslag till andra ändringar som kan krävas i renskötselagstiftningen eller i annan lagstiftning om hänsyn till renskötseln.

- Lämna förslag till hur språket kan moderniseras och terminologin förtydligas i renskötsellagstiftningen.

Av direktiven följer att kommittén inte ska överväga eller lämna förslag till ändringar i grundlag. Vidare följer det av tilläggsdirektiven att hänsyn ska tas till, förutom samernas rättigheter, även till den övriga lokalbefolkningens, däribland den nationella minoriteten tornedalingar, och övriga invånares kultur, traditioner, intressen och behov av att kunna jaga och fiska samt till annan näringsverksamhet såsom skogsbruk och turism.

I denna arbetsplan redovisas inriktning och tidsmässiga mål för kommitténs arbete med slutbetänkandet. Arbetsplanen utgår från att sekretariatet består av fem personer (4,5 heltidstjänster) och att kommittén sammanträder med ungefär två månaders mellanrum.

2. Kommittésammanträden

Till arbetsplanen bifogas en tabell med genomförda och planerade sammanträden inom ramen för arbetet med slutbetänkandet, se bilaga 1.

Vid kommitténs sammanträden deltar som utgångspunkt både kommitténs ledamöter och sakkunniga. Vid behov kan ledamöter respektive sakkunniga träffas separat. Kommitténs beslut fattas dock alltid i helgrupp och efter diskussion med både ledamöter och sakkunniga närvarande.

3. Former för arbetet

Arbetet med slutbetänkandet kommer, på samma sätt som delbetänkandet, i flera delar att bedrivas i tre olika faser. Faserna kommer inte löpa parallellt för samtliga delfrågor.

I den första fasen är inriktningen att inhämta kunskap om de frågeställningar som omfattas av direktiven. I detta ingår att träffa berörda aktörer, myndigheter och organisationer. Det är alltså inom ramen för denna fas som kommitténs utåtriktade arbete, som det beskrivs i kommitténs direktiv, i huvudsak bedrivs. Inom ramen för denna fas tar kommitténs sekretariat fram underlag inför sammanträdena som kan ligga till grund för kommitténs ställningstaganden.

Den andra fasen utgörs av en kartläggning av vilka handlingsalternativ som finns och vilka närmare ståndpunkter kommitténs ledamöter och sakkunniga har.

Inför kommitténs diskussioner i denna del är sekretariatets uppgift att redogöra för de huvudsakliga handlingsalternativ som sekretariatet i juridiskt och politiskt hänseende har kunnat identifiera. Sekretariatet har också till uppgift att översiktligt kommentera konsekvenserna av var och en av de handlingslinjer som presenteras.

Därefter vidtar den tredje fasen. Arbetet inriktas då på att hitta en konkret lösning utifrån kommitténs ställningstaganden. Förslag på författningstext, författningskommentar och motivtext tas inför kommitténs sammanträden fram av sekretariatet för behandling i kommittén.

4. Ett utåtriktat uppdrag

Som framgått följer av kommitténs direktiv att kommitténs uppdrag ska bedrivas utåtriktat och i dialog med Sametinget, Sámiid Riikkasearvi (Svenska Samernas Riksförbund, SSR), berörda myndigheter, kommuner, regioner, näringslivet och övriga intressenter. Sekretariatet bedömer att detta även kommer att ställa krav på kommitténs förmåga att på ett bra sätt kunna möta media och bistå med information i uppkommande diskussioner och debatter. Kommittén ska även hålla sig informerad om och beakta relevant forskning och arbete som pågår inom Regeringskansliet.

Flera av de organisationer och aktörer som berörs av de frågeställningar som kommittén ska hantera är representerade genom kommitténs expertgrupp. Genom denna grupp – som helhet eller i olika konstellationer – inhämtar kommitténs sekretariat information, begär synpunkter och erhåller på annat sätt stöd i arbetet med att ta fram underlag till kommittén.

I kommittén deltar representanter från Sametinget, SSR och Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset (STR-T) i egenskap av sakkunniga i kommittén. Kommitténs ledamöter har bjudits in att besöka en sameby under 2023. Under 2024 planeras studiebesök med olika markexploatörer. Vid behov kommer kommittén även att bjuda in andra berörda aktörer till kommittésammanträden för att diskutera enskilda frågor.

Även sekretariatet träffar inom ramen för arbetet berörda aktörer, organisationer och myndigheter. Det gäller t.ex. representanter för samebyarna, partier i Sametinget, andra samiska organisationer, STR-T, jakt- och fiskerörelsen, turistnäringen, skogsindustrin, miljörelsen, Naturvårdsverket, länsstyrelserna och representanter för kommunerna inom de berörda länen.

Sekretariatet informerar sig om och ansvarar för att kommittén ges förutsättningar att beakta relevant arbete som bedrivs inom Regeringskansliet och utredningsväsendet.